

Господине председниче,
Господине Генерални секретару,
Екселенције,
Даме и господо,

Уважени господине преседниче, Ваша екселенцијо господине Кутеса, честитам Вам на преузимању функције председавајућег Генералном скупштином Уједињених нација. Уверен сам да ће Ваш међународни углед и искуство значајно допринети креирању одрживих политичких решења за нове глобалне изазове који су пред нама. Желео бих да Вам пренесем спремност и недвосмислену подршку Србије за решавање приоритета који се односе на климатске промене, интегрисану глобалну економију, питања међународне безбедности, као и све друге теме које сте ставили на дневни ред и којима ћемо се активно бавити.

Уважена екселенцијо господине Еш, желео бих да Вам се посебно захвалим на уложеном труду и успешном раду током 68. заседања Генералне скупштине која је поставила основе Развојне агенде после 2015. године, као и на Вашем ангажману на јачању принципа и циљева Уједињених нација.

Ове године заседање Генералне скупштине одржавамо у знаку значајног јубилеја, сто година од избијања Великог рата, који је обликовао 20. век. Та годишњица је обележена на различитим местима, али нажалост, није направљена заједничка церемонија у духу помирења и праштања на највишем нивоу.

Даме и господо,

Србија снажно подржава агенду овогодишњег заседања Генералне скупштине и види себе као активног партнера и учесника у имплементацији развојних циљева Уједињених нација. Свет се суочава са новим безбедносним, климатским и социо-економским изазовима.

Пуно заједничког посла је пред нама како бисмо осигурали напредак човечанства у 21. веку. Србија жели да понуди своја искуства и идеје за глобално управљање како бисмо обезбедили бољу будућност за нове генерације широм света.

Желео бих да се осврнем на три данас горућа, глобална изазова, који се тичу како свих нас, тако и Србије: климатске промене, питања глобалне безбедности, и смртоносне заразе великих размера. Сматрам да, ако не буду мудро и систематски решавани, могу да доведу у питање опстанак будућих генерација.

Даме и господо,

Социо-економска повезаност допринела је да више не постоје поделе на „нас“ и „вас“. Сви ми, земље чланице Уједињених нација, подједнако делимо судбину и одговорност за проблеме са којима се човечанство непосредно суочава.

Један од горућих, глобалних изазова са којима се суочавамо су климатске промене. На „Самиту о клими“ на коме сам учествовао са великим интересовањем, разговарали смо о историјској шанси коју ћемо имати на предстојећој конференцији Уједињених нација о клими у Паризу 2015. Научни консензус сугерише да ће глобална температура у 21. веку драматично порасти. Екстремне временске непогоде ће расти и њихова учесталост зависи од интензитета глобалног загревања.

Ефекти природних непогода неминовно погоршавају крхку економску ситуацију у Србији и региону југоисточне Европе и отежавају борбу за смањење сиромаштва, које остаје суштинско питање данашњице.

Активности на ублажавању последица климатских промена представљају императив нашег времена. У одређивању обавезујућих мера свакако треба водити

рачуна о нужностима развоја сиромашних и неразвијених. Уверен сам да делите моје мишљење о постојању потребе да се што хитније реагује и унапреди систем адаптације и успостављања механизма за смањење ризика од природних катастрофа. Зато ову годину видим као прилику за почетни ударац за интензивне активности на пољу креирања климатске политике и посвећеност земаља за смањење карбонске емисије.

Имамо историјску шансу да упоставимо енергетску политику која је одржива и која би обезбедила значајну глобалну акцију на пољу политике климатских промена. Уверен сам да сви делимо мишљење о ургентности и обавезности унапређења система адаптације и успостављања механизма за смањење ризика од природних катастрофа.

Србија жели да допринесе постизању правно обавезујуће, опште сагласности о клими, за све народа света. Сматрам да значајно место у процесу примене договорених принципа треба да има и Зелени климатски фонд који би до 2020. године достигао амбициозни циљ на чије смо се испуњење обавезали зарад добробити човечанства.

Ове године сам и сам био сведок, а моја земља жртва, избијања екстремних временских непогода у Европи. Природне катастрофе, као последица климатских промена, на жалост, нису мимоишле Србију, као ни наше суседе у региону.

Србија је била, и ових дана је поново, изложена поплавама библијских размера, и користим ову прилику да изразим захвалност Уједињеним нацијама на снажном и ефикасном ангажовању и сарадњи са Владом Србије након поплава.

Посебно желим да се захвалим француском председнику Франсоа Оланду што је прихватио мој апел за организовање донаторске конференције за помоћ Босни и Херцеговини и Србији, Комисији Европске уније и свим чланицама за организовање, Руској Федерацији, Кини, Јапану, Белорусији, афричким земљама и земљама региона на помоћи и ангажовању, јер без великодушне билатералне помоћи не бисмо могли да помогнемо свим грађанима којима је помоћ била преко потребна.

Земље чланице Уједињених нација, без ваше несебичне помоћи ми ни данас не бисмо могли да помогнемо угроженим грађанима од којих су многи изгубили све што су створили за живота.

Даме и господо,

Национални приоритет Србије је постизање одрживог политичког решења за питања Косова и Метохије. За Србију, једино прихватљиво, једино праведно и правично решење је отпор сецесионизму и очување територијалног интегритета свих земаља па и наше.

Зато је Србија јасно опредељена за тражење одрживог политичког решења кроз дијалог са представницима привремених институција у Приштини. Политичко решење за које се Србија залаже укључује интересе српског, албанског и осталог становништва. То ће да буде трајно политичко решење које задовољава све актере, а можемо да га пронађемо искључиво кроз конструктиван дијалог.

Нормализацији односа између Београда и Приштине у великој мери доприноси процес Европских интеграција. Очекујемо да Европска Унија настави да својим активним ангажманом подстиче отворен дијалог као и испуњење договорених обавеза како би дошло до јачања међусобног поверења.

Србија је одговорно и у предвиђеном року испунила све до сада преузете обавезе имплементације Бриселског споразума. Желим да нагласим да је Србија отворена за наставак конструктивног дијалога са Приштином на свим нивоима.

Мисија Уједињених Нација на Косову и Метохији представља гарант и основу деловања за све друге међународне мисије на Косову и Метохији у складу са резолуцијом Савета безбедности 1244. Смањење обима и мандата мисије УНМИК на Косову и Метохији за Србију није прихватљива. У договорима са привременим институцијама самоуправе у Приштини, Србија полази од премисе да сва решења морају да буду у складу са Уставом Србије и резолуцијом Савета безбедности 1244. То се односи на питања статуса Покрајине, положаја Срба и другог неалбанског становништва у Покрајини, као и заштите верског и културног наслеђа Срба.

Наш приступ тражењу одрживог политичког решења за Косово и Метохију има ширу политичку импликацију. Верујем да ћете се сви сложити да стварање услова за уживање основних људских права, права мањина, не само да би допринело повратку расељеног становништва, већ би и направило модел за политички дијалог и толеранцију, постулате савременог света и мировне политике са Уједињеним нацијама на челу.

Стварање оптималних услова за повратак интерно расељених лица у своје домове, кључан је фактор у процесу нормализације односа Београда и Приштине. Подсећам вас да је све почело тероризмом албанске мањине на Косову и Метохији у циљу остваривања сецесионистичких амбиција. Данас, 15 година после усвајања резолуције СБ УН 1244 којом смо управљање покрајином КиМ препустили Уједињеним нацијама, услови за повратак интерно расељених лица још увек нису створени. Ова чињеница се констатује у редовним извештајима Генералног секретара Уједињених нација о раду УНМИК, и извештавању УНХЦР, као и специјалног известиоца за ИРЛ.

Србија је земља са највећим бројем интерно расељеног становништва у Европи. У питању је 230.000 лица, који не смеју да остану на нивоу статистичког податка. Они не смеју да буду заборављени.

Подсетио бих вас да у Србији живи 58.000 избеглица, од чега 42.000 из Хрватске и 16.000 из Босне и Херцеговине. Сматрам да избеглице захтевају особиту пажњу Уједињених нација, односно УНХЦР. Маргинализација озбиљних проблема са којима се ова угрожена категорија становништва суочава не сме да буде игнорисана, већ мора да буде осуђена. Питање основних људских права универзално је питање које поштују све земље чланице Уједињених нација.

Свака исхитрена одлука по овом питању била би погрешна, јер би могла да наруши започете процесе помирења у региону, као и фундаментално право Срба да се врате у своје домове на Косову, у Хрватској и Босни и Херцеговини.

Уважена господо,

Србија је искорачила у будућност и жели да активно доприноси глобалном економском напретку, сузбијању криминала и корупције, као и решавању свих питања међународне безбедности.

Чланство у Европској унији је спољнополитички приоритет Србије. Као и сваки други облик међународног удруживања, ни Европска унија не даје идеална решења - и она се суочава са сопственим изазовима, кризом проширења, али је и најбоља заједница европских држава. Србији је место у њеном чланству, како би остварила пуну модернизацију друштва и државе и додатно развила своје економске капацитете. Јасан циљ коме стремимо је изградња Србије као респектабилног члана породице европских народа, чему ће допринети напредак у преговорима о чланству у Европској унији.

Србија се активно припрема да следеће године председава ОЕБСом. Та улога и задатак представљају сложен, мултилатералан изазов наше земље који спремно ишчекујемо. Овај задатак Србија обавља у сарадњи са Швајцарском са којом је остварена позитивна и конструктивна сарадња.

Председавање ОЕБСом Србија ће искористити за подстицај и јачање међусобне сарадње држава у региону. Балканске државе су последњих година оствариле велики напредак и развиле садржајну и свеобухватну међусобну сарадњу. Србија ће дати све од себе да процес помирења, сарадње и међусобног поштовања у региону буде спроведен у целости и Председавање ОЕБСом искористићемо и за промоцију наставка таквих процеса.

Дубоко смо потресени и узнемирени збивањима у Украјини. Учинићемо све што је у нашој моћи да се пронађе мирно решење проблема и да се разлике превазиђу на мирољубив начин.

Наша словенска браћа заслужују мир и спокојан развој, разуме се уз поштовање универзалних принципа који треба да важе за све земље и народе, а јасно су дефинисани у Повељи УН. Србија поштује територијални интегритет Украјине као чланице Уједињених нација, и једнаку примену међународног права за све.

Поново вас подсећам да су неке државе Србији ускратиле то право признајући и промовишући независност дела територије Србије-Косова и Метохије.

Даме и господо,

Принципи очувања мира и безбедности, мирног решавања спорова и криза, поштовање суверенитета и територијалног интегритета земаља чланица УН основа су на којој ће Република Србија да сарађује у процесу изналажења одговора на бројне политичке и безбедносне изазове у свету.

Због тога Србија, на глобалном плану, подржава све напоре УН и њених чланица као и регионалних организација усмерене на проналажење дипломатских решења за најосетљивије безбедносне тачке у свету. Србија има велико политичко искуство и лидерску храброст да у дијалогу са пријатељима, партнерима, земљама чланицама УН, разговара и доприноси креирању решења за неспоразуме који прете да по ко зна који пут разједине свет.

Конкретан допринос очувању мира у свету, Србија даје учешћем у мировним операцијама УН и ЕУ. Као резултат овог рада и сарадње са савезницима и партнерима, регион је стабилнији него што је био пре петнаест година. Желим да нагласим да подржавамо сваку иницијативу која има за циљ модификацију и прилагођавање мировних операција новим безбедносним изазовима. Србија се залаже за јачање регионалне сарадње и усклађивање приступа деловања мировних мисија.

Новом политиком Србије, односи у региону југоисточне Европе су искрени и потпуно отворени. То се нарочито показало током катастрофалних поплава које су погодиле Србију, Хрватску, и БиХ. Солидарност и пожртвованост који су том приликом показани, представљају пример за цео свет. Наш регион сада нуди бројне могућности за инвеститоре јер јак и миран регион југоисточне Европе значи јаку и стабилну Европу.

Господине председниче,

Србија је искусила акте тероризма на својој територији на Косову и Метохији. Због тога јако добро разуме безбедносне проблеме са којима се свет у овом тренутку суочава и најснажније осуђује све видове тероризма. Србија је спремна да разговара о свим иницијативама које доприносе јачању улоге Уједињених нација на пољу борбе против овог светског зла.

Србија је остварила значајан успех на плану борбе против тероризма, нарочито на регионалном нивоу и спремна је да својим искуством и знањем допринесе јачању контратерористичког капацитета других држава.

Србија никада није подржавала, и не може подржати говор ултиматума. Ми поштујемо и уважавамо политичке и економске интересе свих земаља чланица УН, и са тих позиција наступамо и делујемо штитећи наше националне и међународне интересе.

Србија најоштрије осуђује злочине, а посебно брутална убиства која чине припадници екстремистичке организације Исламска држава.

Такви облици тероризма представљају једну од најозбиљнијих претњи по међународни мир и безбедност, а Србија је, више него икада, посвећена да подржи међународне напоре у борби против тероризма.

Брз развој ISIS, као и њене способности да привуче борце из целог света, скренули су пажњу међународне заједнице. Једно од главних питања са којима се свет суочава је проблем бораца из иностранства које регрутују терористичке организације попут Исламске државе и Ал Каиде. Према истраживањима Интернационалног центра за студије радикализације и политичког насиља у Лондону, најважнији региони за регрутацију страних бораца изван западне Европе и Блиског истока су Балкан и земље бившег Совјетског Савеза. На Балкану, подаци о страним борцима варирају: Албанија (до 140), и Босна (до 60). Бројеви су нешто мањи у Македонији (до 20), Србији (3), Бугарској (1), док је у нашој покрајини Косову и Метохији чак до 150. Том проблему се мора стати на пут.

Даме и господо,

Нови глобални изазови су пред нама. Изазови, који захтевају креативне одговоре, глобално партнерство и флексибилност. Србија је безрезервно посвећена принципима мултилатералне сарадње и јачању принципа и система УН. У том контексту, процес реформе система Уједињених нација сматрамо историјском шансом да покажемо доследност идеји стварања консензуса земаља чланица око свих кључних питања. Србија је спремна на конструктивну сарадњу и уважавање свих учесника у дијалогу који ће допренети већој ефикасности система Уједињених нација. Србија подржава реформу Савета безбедности.

Уважене екселенције,

Србија ће дати све од себе на пољу решавања глобалних проблема безбедности и одрживог развоја. Традиционално, Србија се залаже за мултилатерални приступ и у домену разоружања и контроле наоружања, заснован на уверењу да у свету растуће међузависности и комплексности, заједнички изазови захтевају и заједничка решења.

Са великом забринутошћу пратимо развој ситуације у вези са рапидним ширењем вируса еболе у земљама Западне Африке. Упућујемо наше саучешће председницима и народу Либерije, Гвинеје, и Сијера Леонеа поводом великих жртви. Овај, по темпу до сада незабележени ниво ширења заразе, као и велика стопа смртности, прете да изазову једну од највећих хуманитарних криза данашњице и представљају позив за неодложно и заједничко деловање јер се ради о проблему свих нас. У оваквој ситуацији је веома важно што је чланство УН препознало размере проблема и подржало предлог генералног секретара УН за успостављање хитне здравствене мисије за одговор на еболу. Србија је спремна да се придружи и допринесе заједничком напору својим научним и здравственим капацитетима и на сваки други начин.

Свет се променио, али за најсиромашније он је остао исти. Појачана нестабилност земаља у развоју јасно указује да им је помоћ и даље потребна и стога међународна заједница мора да посвети адекватну пажњу и овој групи земаља, и то

пре свега кроз финансијску подршку, развој нових технологија и обуку кадрова, што треба да води искорењивању сиромаштва и јачању институција.

За Србију је циљ искорењивања сиромаштва приоритет, али су и циљеви инклузивног образовања, здравља, родне равноправности, одрживе енергије, а посебно одрживог економског раста и запослења, једнако важни. Покретање економије је мисија којој ћемо посветити највише пажње у предстојећем периоду, како бисмо обезбедили добробит за све наше грађане.

Са повећаним степеном социо-економске повезаности, морамо креирати свеже идеје; морамо дизајнирати нове начине за превазилажење текуће кризе у глобалном управљању и сагледавању начина о томе како се политичка решења формулишу и спроводе.

Србија стоји уједињено са лидерима целог света у акцији за добробит човечанства. То је одговорност коју сви делимо. Не само да можемо постићи више радећи заједно, већ можемо постићи много више заједно. И то је разлог због чега стварање јединственог, глобалног фронта око идеје заједничке судбине и интереса човечанства, коју сви делимо, треба да буде први корак који ми, чланице Уједињених нација, морамо преузети на себе у решавању нових светских изазова.

Хвала на пажњи.